# ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ CARL OTTO LENZ

της 22ας Σεπτεμβρίου 1987 *

*Κύριε πρόεδρε,*
*Κύριοι δικαστές,*

**Α — Πραγματικά περιστατικά**

1. Στην υπόθεση, που προέκυψε από ερώτημα του Queen' s Bench Division του High Court of Justice και επί της οποίας οφείλω τώρα να εκφράσω τη γνώμη μου, πρόκειται για τη δασμολογική κατάταξη των κεντρικών νευρώσεων καπνού « flue-cured » τύπου Virginia. Ο καπνός αυτός συνιστά ορισμένο τύπο καπνού, ο οποίος έχει υποστεί ιδιαίτερη επεξεργασία αποξηράνσεως.

2. Εδώ, πρέπει να γνωρίζουμε καταρχάς — αυτό το πληροφορηθήκαμε από τη Διάταξη περί παραπομπής — ότι ο καπνός κατά κανόνα μετά τη συγκομιδή και πριν από τη μεταφορά και αποθήκευσή του υποβάλλεται σε επεξεργασία που συνίσταται στην κοπή (ή απομίσχωσή του), πράγμα που σημαίνει ότι η κεντρική νεύρωση (κυρία νεύρωση του φύλλου) αποχωρίζεται από το έλασμα. Ενώ έως πριν 30 χρόνια φαίνεται ότι οι κεντρικές νευρώσεις απορρίπτονταν, τώρα χρησιμοποιούνται στην παρασκευή των τσιγάρων. Φαίνεται λοιπόν ότι γίνεται ξεχωριστή επεξεργασία των κεντρικών νευρώσεων και των ελασμάτων, ενώ τα δύο αυτά στοιχεία αναμιγνύονται εκ νέου — ανάλογα με το επιθυμητό μίγμα.

3. Όπως επίσης πληροφορηθήκαμε σήμερα οι κεντρικές νευρώσεις και τα ελάσματα — τα οποία προηγουμένως είχαν χωριστεί — αγοράζονται κατά κανόνα μαζί· αντιθέτως, τα ολόκληρα φύλλα καπνού εισάγονται μόνο σε μικρή ποσότητα, επειδή η κοπή που πραγματοποιείται στα εργοστάσια τσιγάρων συνεπάγεται, όπως φαίνεται, σημαντική απώλεια υλικού.

4. Περαιτέρω πρέπει να αναφερθεί ότι κάθε χρόνο η Κοινότητα καθορίζει, στα πλαίσια του κοινοτικού συστήματος προτιμήσεων, δασμολογικές ποσοστώσεις υπέρ ορισμένων αναπτυσσομένων χωρών, ιδίως για τους καπνούς τύπου Virginia « flue-cured ». Για το έτος 1985, ο καθορισμός αυτός έγινε με τον κανονισμό 3564/84 του Συμβουλίου [1]. Πρέπει να αναφερθούμε ιδίως στο παράρτημα Ι του κανονισμού αυτού, στον αύξοντα αριθμό 50.00.20, που παραπέμπει στη διάκριση 24.01 Α του κοινού δασμολογίου, όπως περιέχεται στον κανονισμό 3400/84 [2] (καπνά « flue-cured » τύπου Virginia και « light air-cured » τύπου Burley στα οποία περιλαμβάνονται τα υβρίδια Burley· καπνά « light air-cured » τύπου Maryland και καπνά « fire-cured » ) και στους κωδικούς Nimexe 24.01-02 και 24.01-09 ( όπως περιέχονται στον κανονισμό 3529/84 [3] ), απ' όπου προκύπτει ότι πρόκειται για καπνά τύπου Virginia αποξηραμένα με ζεστό αέρα, που δεν έχουν απομισχωθεί ή που έχουν μερικώς ή ολικώς απομισχωθεί.

5. Η καθής στην κύρια δίκη — που ανήκει στον όμιλο Imperial που παρασκευάζει τσιγάρα — εισήγαγε τον Απρίλιο 1985 κεντρικές νευρώσεις καπνού αποξηραμένου με ζεστό αέρα ( « flue-cured » ) τύπου Virginia. Προς το σκοπό αυτό προσκομίστηκε πιστοποιητικό γνησιότητας ενόψει της σημειώσεως που αναφέρεται στη διάκριση 24.01 Α ( « Η υπαγωγή στη διάκριση αυτή εξαρτάται από τους όρους που καθορίζονται από τις αρμόδιες αρχές » ) και του κανονισμού 3035/79 της Επιτροπής [4], το άρθρο 1 του οποίου εξαρτά την υπαγωγή στη διάκριση 24.01 Α του κοινού δασμολο-

* Μετάφραση από τα γερμανικά.

1 — ΕΕ 1984, L 338, σ. 183 και επ.
2 — ΕΕ 1984, L 320, σ. 1.
3 — ΕΕ 1984, L 337, σ. 1 και επ.
4 — ΕΕ ειδ. έκδ. 02/008, σ. 68.

γίου, ιδίως των καπνών « flue-cured » τύπου Virginia, από την προσκόμιση πιστοποιητικού γνησιότητας σύμφωνα με τις απαιτήσεις που καθορίζονται με τον εν λόγω κανονισμό.

6. Ενώ στο παρελθόν οι τελωνειακές διοικητικές αρχές κατέτασσαν πάντοτε, σε παρόμοιες καταστάσεις, τις κεντρικές νευρώσεις καπνού τύπου Virginia που είχε αποξηρανθεί με ρεύμα θερμού αέρα στη διάκριση 24.01 Α, εγκατέλειψαν την πρακτική αυτή την άνοιξη του 1985 και δήλωσαν ότι εφαρμόσιμη ήταν η διάκριση 24.01 Β ( « άλλα » ). Η αλλαγή αυτή επήλθε λόγω του κανονισμού 3517/84 της Επιτροπής[5], που εκδόθηκε βάσει του κανονισμού 97/69 του Συμβουλίου[6] « περί της λήψεως μέτρων για την ομοιόμορφη εφαρμογή της ονοματολογίας του κοινού δασμολογίου » και μετά από διαβούλευση της « Επιτροπής ονοματολογίας του κοινού δασμολογίου »[7]. Το άρθρο 1 του κανονισμού αυτού προβλέπει ότι οι μίσχοι, οι νευρώσεις και τα περικόμματα που προέρχονται από τα φύλλα καπνού ( τα περικόμματα είναι πολύ λεπτά κομμάτια που προκύπτουν μετά την ολοκλήρωση της κοπής ) πρέπει να κατατάσσονται στο κοινό δασμολόγιο στη διάκριση 24.01 ( « ακατέργαστα καπνά ή μη βιομηχανοποιημένα· απορρίμματα καπνού: » ) Β ( « άλλα » ). Πρέπει να διευκρινιστεί ότι ο κανονισμός αυτός φαίνεται ότι εκδόθηκε επειδή η Επιτροπή, η οποία πάντοτε ήταν υπέρ του να κατατάσσονται οι κεντρικές αυτές νευρώσεις στη διάκριση 24.01 Β, πληροφορήθηκε ότι στο Ηνωμένο Βασίλειο οι κεντρικές νευρώσεις των τύπων καπνού που αναφέρονται στη διάκριση 24.01 Α είχαν υπαχθεί στην τελευταία αυτή διάκριση, γεγονός που συνεπαγόταν προσυπολογισμό στην ανωτέρω αναφερθείσα κοινοτική ποσόστωση.

7. Η προσφεύγουσα στην κύρια δίκη θεωρεί ότι η κατάταξη στην οποία προέβησαν οι τελωνειακές αρχές την άνοιξη του 1985 βάσει του προαναφερθέντος κανονισμού της Επιτροπής δεν είναι ορθή. Κατόπιν αυτού, κίνησε τη διαδικασία ενώπιον του Queen's Bench Division του High Court προκειμένου να αναγνωριστεί ότι κακώς οι τελωνειακές αρχές κατέταξαν τις κεντρικές νευρώσεις φύλλων καπνού που είχε αποξηρανθεί με ρεύμα θερμού αέρα τύπου Virginia στη διάκριση 24.01 Β.

8. Κατόπιν των επιχειρημάτων της προσφεύγουσας, το εθνικό δικαστήριο αντιμετωπίζει το πρόβλημα της ερμηνείας του κανονισμού 3517/84 της Επιτροπής και, ενδεχομένως, το πρόβλημα της εκτιμήσεως του κύρους του εν λόγω κανονισμού. Για το λόγο αυτό, με Διάταξη της 29ης Απριλίου 1986, ανέστειλε τη διαδικασία και υπέβαλε σύμφωνα με το άρθρο 177 της Συνθήκης ΕΟΚ τα επόμενα ερωτήματα για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως:

« 1) Εντάσσονται στη διάκριση 24.01 Β του κοινού δασμολογίου, κατά ορθή ερμηνεία του κανονισμού ( ΕΟΚ ) 3517/84 της Επιτροπής, οι κεντρικές νευρώσεις καπνού για τις οποίες έχει εκδοθεί πιστοποιητικό γνησιότητας, με το οποίο βεβαιώνεται ότι είναι ποιότητας « flue-cured » τύπου Virginia;

2) Αν ναι, είναι άκυρος ο κανονισμός κατά το μέτρο που αντιβαίνει προς τον κανονισμό ( ΕΟΚ ) 3400/84 του Συμβουλίου; »

9. Επί των ερωτημάτων κατέθεσαν παρατηρήσεις η προσφεύγουσα στην κύρια δίκη, η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, η κυβέρνηση του Βασιλείου του Βελγίου και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Οι απόψεις τους συνοψίζονται στην έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση στην οποία παραπέμπω.

## Β — Η γνώμη μου επί της υποθέσεως

Κατά τη γνώμη μου, στα ερωτήματα που υπέβαλε το Queen's Bench Division του High Court πρέπει να δοθούν οι εξής απαντήσεις:

5 — ΕΕ 1984, L 328, σ. 9.

6 — ΕΕ ειδ. έκδ. 02/001, σ. 32.

7 — Άρθρο 1 του κανονισμού 97/69 ( ΕΕ ειδ. έκδ. 02/001, σ. 32 ).

10. *Ι.* Προφανώς, η προσφεύγουσα ενδιαφέρεται να τύχει της *εφαρμογής της προτιμησιακής ρυθμίσεως* του Συμβουλίου, για την οποία έγινε πριν λόγος, δεδομένου ότι, σύμφωνα με το κοινό δασμολόγιο, αναμφίβολα — τουλάχιστον σε πολλές περιπτώσεις — φαίνεται περισσότερο ευνοϊκή η κατάταξη ενός εμπορεύματος στη διάκριση 24.01 *Β.* Όμως, η διαπίστωση αυτή θέτει το ζήτημα αν η έκβαση της κύριας δίκης εξαρτάται καν από τον αναφερθέντα κανονισμό της Επιτροπής, δηλαδή αν η ερμηνεία του και η εξέταση του κύρους του έχουν πράγματι σημασία για την κύρια δίκη.

11. Όσον αφορά την έκταση της προτιμησιακής ρυθμίσεως, ο κανονισμός 3564/84 του Συμβουλίου, στο παράρτημά του Ι και με αύξοντα αριθμό 50.00.20 (αφορά τα καπνά τύπου Virginia « flue-cured »), αναφέρεται εξίσου, όχι μόνο στο κοινό δασμολόγιο και, επομένως, στο σχετικό κανονισμό που εξέδωσε η Επιτροπή, αλλά επίσης στην ονοματολογία Nimexe του κανονισμού 3529/84 της Επιτροπής. Όμως, αν εξεταστούν οι κώδικες Nimexe που λαμβάνονται υπόψη σύμφωνα με το παράρτημα Ι του κανονισμού του Συμβουλίου, παρατηρείται ότι αναφέρονται μόνο τα καπνά « flue-cured » τύπου Virginia που *δεν έχουν απομισχωθεί* και τα καπνά αυτού του είδους *με μερική ή ολική απομίσχωση*. Είναι βέβαιο ότι αυτό δεν μπορεί παρά να σημαίνει, αντίθετα από την άποψη της προσφεύγουσας (που θεωρεί ότι ο όρος « πλαγιοτομημένα " απομισχωμένα" » καπνά μπορεί να αναφέρεται στα δύο μέρη που λαμβάνονται κατά την επεξεργασία αυτή — τις κεντρικές νευρώσεις και τα ελάσματα), ότι πρόκειται μόνο για ελάσματα χωρίς τις κεντρικές νευρώσεις ή για ελάσματα που έχουν ακόμη μερικές κεντρικές νευρώσεις που δεν έχουν αποκοπεί. Αντιθέτως, δεν φαίνεται νοητό να συμπεριληφθούν στην έννοια αυτή οι *κεντρικές νευρώσεις* καθαυτές, καθόσον λογικά είναι αδύνατο — όπως το τόνισε η Επιτροπή — να αποχωριστεί μια κεντρική νεύρωση από την κεντρική νεύρωση και να γίνεται έτσι λόγος για « πλαγιοτομημένη " απομισχωμένη " κεντρική νεύρωση ».

12. Κατόπιν αυτού, μπορεί να λεχθεί ότι, σύμφωνα με την εφαρμοστέα ρύθμιση του *Συμβουλίου*, φαίνεται σαφώς ότι στις κεντρικές νευρώσεις καπνού « flue-cured » τύπου Virginia δεν μπορεί να εφαρμοστεί η προτιμησιακή ρύθμιση. (Αυτό μπορεί να μη γίνεται εύκολα κατανοητό υπό το πρίσμα της πολιτικής για τη βοήθεια στις αναπτυσσόμενες χώρες, εφόσον η ποσόστωση — όπως κατέδειξε η προσφεύγουσα — φαίνεται ότι δεν μπόρεσε να εξαντληθεί μόνο με τα ελάσματα, καθόσον μόνο τα πολύ φθηνά ελάσματα ενδιαφέρουν ως προς την προτιμησιακή ρύθμιση. Εξάλλου, η δοθείσα εξήγηση μπορεί να έχει ως συνέπεια αύξηση των εισαγωγών ολόκληρων φύλλων καπνού, εξαφανίζοντας έτσι μια φάση της μεταποιήσεως στις αναπτυσσόμενες χώρες. Πράγματι, όπως η προσφεύγουσα ανέφερε κατά τη διάρκεια της προφορικής διαδικασίας, αυτό δεν φαίνεται να συμβαίνει, γιατί θα ήταν αντιοικονομικό.) Η διαπίστωση αυτή επιτρέπει επίσης να συναχθεί το συμπέρασμα ότι πράγματι είναι αμφίβολη η *σημασία* των υποβληθέντων ερωτημάτων, σχετικά με τον κανονισμό 3517/84 της Επιτροπής, για την έκδοση της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου.

13. Αν παρ' όλα αυτά δεν προτείνω να δώσετε στο παραπέμπον δικαστήριο απλώς μια τέτοια απάντηση (δηλαδή να μην εξεταστούν περαιτέρω τα υποβληθέντα ερωτήματα), αυτό συμβαίνει επειδή γνωρίζω με τι εξαιρετική προσοχή το Δικαστήριο εξετάζει αυτά τα προβλήματα που αφορούν τη σημασία που έχει το υποβαλλόμενο ερώτημα για το αιτούν δικαστήριο. Αυτό εκδηλώθηκε, παραδείγματος χάρη, στην απόφαση επί της υποθέσεως 83/78 [8], όπου τονίστηκε ότι το εθνικό δικαστήριο είναι το αρμοδιότερο για να κρίνει τη σημασία των υποβαλλόμενων νομικών ερωτημάτων. Αυτό κατέστη επίσης πρόσφατα σαφές — στην απόφαση επί της υποθέσεως 166/84 [9] — δεδομένου ότι και στην περίπτωση αυτή τονίστηκε ότι στο εθνικό δικαστήριο εναπό-

8 — Απόφαση της 29ης Νοεμβρίου 1978 στην υπόθεση 83/78, Pigs Marketing Board κατά Raymond Redmond, Slg. 1978, σ. 2347.

9 — Απόφαση της 26ης Σεπτεμβρίου 1985 στην υπόθεση 166/84, Thomasdünger GmbH κατά Oberfinanzdirektion Frankfurt am Main, Συλλογή 1985, σ. 3001.

κειται να εξετάσει ποιο είναι το συμφέρον στο οποίο αποβλέπει ο προσφεύγων στην κύρια δίκη και για ποιο σκοπό ζητείται η ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου· τονίστηκε ιδίως ότι η απάντηση στα υποβληθέντα ερωτήματα πρέπει να μη δίνεται μόνο αν η διάταξη της οποίας ζητείται η ερμηνεία *προδήλως δεν εφαρμόζεται*. Όμως, εν προκειμένω δεν είναι δυνατό να γίνει λόγος για κάτι τέτοιο, αφού και ο κανονισμός του Συμβουλίου σχετικά με τη ρύθμιση των προτιμήσεων αναφέρεται, στο παράρτημά του Ι, επίσης στο κοινό δασμολόγιο. Επομένως, δεν αποκλείεται καθόλου η έκταση της ισχύος του να καθορίζεται επίσης από τον κανονισμό της Επιτροπής που εκδόθηκε σχετικά με το κοινό δασμολόγιο, γι' αυτό δε το λόγο δεν είναι δυνατό να μη διασαφηνιστούν τα υποβληθέντα ερωτήματα.

14. *2.* Όσον αφορά την *ερμηνεία του κανονισμού αυτού*, η οποία καταρχάς ζητείται, δηλαδή το ζήτημα αν, σύμφωνα με τον κανονισμό, οι κεντρικές νευρώσεις καπνού, οι οποίες αποδεδειγμένα προέρχονται από καπνά « flue-cured » τύπου Virginia, πρέπει επίσης να καταταχθούν στη διάκριση 24.01 Β, θεωρώ ότι χωρίς καμία δυσκολία μπορώ να προτείνω καταφατική απάντηση.

15. Η απάντηση αυτή απορρέει κατ' ανάγκη ήδη από το γράμμα του άρθρου 1 του κανονισμού, εφόσον σύμφωνα με το κείμενο αυτό, οι μίσχοι, τα νευρώματα και τα περικόμματα που προέρχονται από τα φύλλα καπνού χωρίς άλλη διευκρίνιση, επομένως από *όλα* τα φύλλα καπνού, πρέπει να καταταχθούν στη διάκριση Β. Επιπλέον, μπορεί να λεχθεί ότι μόνο αυτή η ερμηνεία έχει νόημα. Αντιθέτως, δεν θα είχε πολύ νόημα αν ο κανονισμός περιοριζόταν να πει ότι τα εν λόγω μέρη των ειδών καπνών που υπάγονται στη διάκριση Β πρέπει επίσης να υπάγονται στην εν λόγω διάκριση. Αυτό είναι αυτονόητο και δεν είναι ανάγκη να διευκρινιστεί. Εντούτοις, αν έπρεπε να διευκρινιστεί ότι τα εν λόγω μέρη δεν πρέπει να κατατάσσονται στη Β παρά μόνο αν προέρχονται από καπνά που υπάγονται στην εν λόγω διάκριση, θα είχε ασφαλώς επιλεγεί για το σκοπό αυτό άλλη διατύπωση από αυτή που χρησιμοποιήθηκε.

16. Τέλος, οι αιτιολογικές σκέψεις του κανονισμού της Επιτροπής, σε συνδυασμό, ενδεχομένως, με τον κανονισμό Nimexe που έχει ήδη αναφερθεί ( από τον οποίο σαφώς προκύπτει ότι τα απορρίμματα καπνών πρέπει να κατατάσσονται στη διάκριση 24.01 Β και όχι στη διάκριση 24.01 Α ), συνηγορούν επίσης σαφέστατα υπέρ της θέσεως αυτής. Πράγματι, οι αιτιολογικές σκέψεις του κανονισμού αναφέρουν ότι τα εν λόγω μέρη πρέπει να θεωρούνται στο σύνολό τους — όποιος και αν είναι ο τύπος του καπνού από τον οποίο προέρχονται — ως απορρίμματα καπνού. Όμως, εφόσον σύμφωνα με τον τίτλο της διακρίσεως 24.01, τα ακατέργαστα ή μη βιομηχανοποιημένα καπνά και τα *απορρίμματα* καπνού πρέπει να κατάσσονται στη διάκριση αυτή, στη δε διάκριση Α πρόκειται μόνο για *καπνά*, κατ' ανάγκη πρέπει να γίνει δεκτό ότι, σύμφωνα με την οικονομία του κοινού δασμολογίου, τα απορρίμματα καπνού πρέπει να κατατάσσονται στη διάκριση Β.

17. Επομένως, δεν μπορεί να υπάρξει καμιά αμφιβολία ως προς το γεγονός ότι η Επιτροπή θέλησε να διευκρινίσει με τον κανονισμό της ότι όλες οι κεντρικές νευρώσεις καπνού πρέπει να κατατάσσονται στη διάκριση 24.01 Β. Πρέπει να προστεθεί ότι, ακόμη και αν υποτεθεί ότι το κοινό δασμολόγιο πρέπει να ερμηνευθεί κατ' άλλον τρόπο, δεν μπορεί χωρίς αμφιβολία να συναχθεί άλλο συμπέρασμα ( στο θέμα αυτό θα επανέλθουμε ). Πράγματι, η προσπάθεια να ερμηνευθεί ένας επεξηγηματικός κανονισμός — χάριν του κύρους του — κατά τον ίδιο τρόπο με το κοινό δασμολόγιο, έχει φυσικά τα όριά της και ασφαλώς θα αποτύγχανε στην προκειμένη περίπτωση λόγω των στοιχείων που αναφέρθηκαν προς υποστήριξη της ερμηνείας του κανονισμού της Επιτροπής.

18. *3.* Μετά το συμπέρασμα που προκύπτει σχετικά με το πρώτο ερώτημα, πρέπει περαιτέρω να εξεταστεί το ερώτημα αν *το κύρος του κανονισμού 3517/84 της Επιτροπής* μπορεί να

αμφισβητηθεί, επειδή ο κανονισμός δεν είναι σύμφωνος προς το κοινό δασμολόγιο, όπως συνάγεται από τον κανονισμό 3400/84 του Συμβουλίου.

19. Ο κανονισμός της Επιτροπής εκδόθηκε — όπως ακούσαμε — με την έγκριση της επιτροπής της ονοματολογίας του κοινού δασμολογίου, στην οποία μόνο ο αντιπρόσωπος του Ηνωμένου Βασιλείου εψήφισε κατά, και βάσει του κανονισμού 97/69 του Συμβουλίου, δηλαδή μιας ρυθμίσεως που προβλέπει ότι, προς το συμφέρον της ενιαίας εφαρμογής του κοινού δασμολογίου, θεσπίστηκαν διατάξεις σε κοινοτικό επίπεδο με τις οποίες διευκρινίζεται το περιεχόμενο των κλάσεων ή διακρίσεων του κοινού δασμολογίου χωρίς τροποποίηση του κειμένου. Σχετικά, η νομολογία είχε ήδη την ευκαιρία να υπογραμμίσει κατ' επανάληψη ότι η Επιτροπή διαθέτει *ευρεία εξουσία εκτιμήσεως* ως προς την επιλογή μεταξύ δύο ή περισσοτέρων κλάσεων που μπορούν να ληφθούν υπόψη για την κατάταξη ενός εμπορεύματος[10], πράγμα που ασφαλώς πρέπει επίσης να εκλαμβάνεται υπό την έννοια ότι αυτή η εξουσία εκτιμήσεως πρέπει επίσης να λαμβάνεται υπόψη για την οριοθέτηση μεταξύ δύο διακρίσεων του κοινού δασμολογίου. Εν πάση περιπτώσει, δεν είναι επομένως ορθό — και αυτό είναι επίσης σαφές από τη γενική διατύπωση του κανονισμού 97/69 (« οποιοδήποτε ζήτημα σχετικό με την ονοματολογία του κοινού δασμολογίου ») — ότι μπορούν να εκδίδονται επεξηγηματικοί κανονισμοί — όπως πιστεύει η Imperial Tobacco — μόνο στις περιπτώσεις που το κοινό δασμολόγιο περιορίζεται να δίνει παραδείγματα σε σχέση με γενικούς ορισμούς και δεν περιέχει εξαντλητικό κατάλογο προϊόντων. Το μόνο που απαγορεύεται στην Επιτροπή είναι (όπως προκύπτει και από τη νομολογία), να υπερβαίνει τα όρια που έχουν καθοριστεί με το *κείμενο* του κοινού δασμολογίου· επομένως, δεν πρέπει να ενεργεί αντιθέτως προς το γράμμα του κοινού δασμολογίου[11] και να προβαίνει σε εκτιμήσεις που — όπως αναφέρεται στην απόφαση επί των υποθέσεων 87, 112 και 113/79[12] — είναι « προδήλως εσφαλμένες ».

20. Επομένως, όλα απολήγουν στο ζήτημα αν η Επιτροπή υπερέβη τα όρια αυτά κατά την έκδοση του κανονισμού 3517/84, δηλαδή αν — δεδομένου ότι από τα προϊόντα που περιλαμβάνονται υπό τον τίτλο της διακρίσεως 24.01 μόνο ορισμένα είδη καπνού αναφέρονται στο στοιχείο Α, ενώ δεν αναφέρονται τα απορρίμματα — κατατάσσοντας τους μίσχους, τις νευρώσεις και τα περικόμματα κάθε τύπου καπνού στη διάκριση 24.01 Β, έλαβε ως βάση εσφαλμένο ορισμό της έννοιας του *απορρίμματος*.

21. *α)* Η αρνητική απάντηση στο ερώτημα αυτό θα μπορούσε να θεωρηθεί δικαιολογημένη σύμφωνα με τις διατυπώσεις που απαντούν στις *επεξηγηματικές σημειώσεις* της ονοματολογίας του Συμβουλίου Τελωνειακής Συνεργασίας (οι οποίες, βέβαια, σύμφωνα με τη νομολογία συνιστούν ουσιώδες ερμηνευτικό μέσο). Πράγματι, στο κείμενο αυτό αναφέρονται « απορρίμματα καπνού όπως μίσχοι, νευρώματα, περικόμματα, σκόνη κλπ., που προέρχονται από την επεξεργασία των φύλλων ή την παρασκευή των τελικών προϊόντων », δηλαδή, χαρακτηρίζονται ρητώς ως *απορρίμματα*, μεταξύ άλλων, οι *νευρώσεις*, οι οποίες προκύπτουν από την επεξεργασία των φύλλων.

22. Εντούτοις, δικαίως αντετάχθη σ' αυτό ότι οι επεξηγηματικές σημειώσεις, οι οποίες δεν έχουν υποχρεωτικό χαρακτήρα, ανάγονται σε μια εποχή, κατά την οποία οι νευρώσεις απορ-

10 — Απόφαση της 28ης Μαρτίου 1979 στην υπόθεση 158/78, P. Biegi κατά Hauptzollamt Bochum, Slg. 1979, σ. 1117.

11 — Απόφαση της 23ης Οκτωβρίου 1975 στην υπόθεση 37/75, Bagusat KG κατά Hauptzollamt Berlin-Packhof, Slg. 1975, σ. 1339· απόφαση της 28ης Μαρτίου 1979 στην υπόθεση 158/78, Biegi κατά Hauptzollamt Bochum, Slg. 1979, σ. 1117.

12 — Απόφαση της 20ής Μαρτίου 1980 στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις 87/79, Gebrüder Bagusat KG κατά Hauptzollamt Berlin-Packhof, Slg. 1980, 112/79, Einkaufsgesellschaft der deutschen Konservenindustrie mbH κατά Hauptzollamt Hamburg-Waltershof, 113/79, Einkaufsgesellschaft der deutschen Konservenindustrie mbH κατά Hauptzollamt Bad Reichenhall, Slg. 1980, σ. 1159, ιδίως σ. 1171.

ρίπτονταν ως άνευ αξίας και συνεπώς ήταν φυσικό να χαρακτηρίζονται ως απορρίμματα. Επομένως, η αντίρρηση συνίσταται στο ότι δεν έχουν λάβει υπόψη τους την εν τω μεταξύ επελθούσα τεχνολογική εξέλιξη (για την οποία πράγματι γίνεται λόγος στην απόφαση επί της υποθέσεως 122/80 [13]), δηλαδή το γεγονός οτι οι κεντρικές νευρώσεις καπνού χρησιμοποιούνται από τριακονταετίας για την παρασκευή του τελικού προϊόντος (πράγμα που ασφαλώς μπορεί να έχει σημασία για το σχηματισμό κρίσεως, όσον αφορά τον όρο « απορρίμματα », ακόμη και αν τα απορρίμματα, κατά την έννοια του κοινού δασμολογίου, δεν αποτελούν μόνο αντικείμενα *χωρίς αξία*).

23. *β)* Εντούτοις, μερικά άλλα στοιχεία που συνάγονται από τη νομολογία σαφώς συνηγορούν υπέρ της απόψεως ότι ο εν λόγω κανονισμός της Επιτροπής δεν υπερέβη τα όρια που καθορίζονται με το κοινό δασμολόγιο (το οποίο δεν περιέχει ορισμό).

24. *αα)* Λέγοντας αυτό, έχω καταρχάς στο μυαλό μου την απόφαση στις υποθέσεις 69 και 70/76 [14], στις οποίες επρόκειτο για ένα προϊόν το οποίο προκύπτει κατά την παρασκευή χυμού φρούτων και αποτελείται από τεμάχια φρούτων. Στην περίπτωση αυτή θεωρήθηκε ως ορθή η κατάταξη στο κεφάλαιο 23 (κατάλοιπα και απορρίμματα) και εξάλλου — όσον αφορά την έννοια « φρούτα » (των κεφαλαίων 8 και 20 του κοινού δασμολογίου) — δεν τονίστηκε μόνο ότι τα προϊόντα που υπάγονται σ' αυτό θεωρούνται ως τμήματα φρούτων και αποτελούν ως συστατικά μέρη φρούτων αντικείμενο της ζητήσεως, αλλά επίσης και κυρίως ότι δεν είναι δυνατό να επεκταθεί σε τέτοιο βαθμό η έννοια « φρούτα », ώστε να χαρακτηρίζονται ως φρούτα και τα προϊόντα από τα οποία λείπουν τα *βασικά συστατικά* του φυσικού προϊόντος και τα οποία δεν αποτελούνται από τα *ουσιώδη τμήματα* του φρούτου (σκέψη 5).

25. Αν μεταφέρουμε τις σκέψεις αυτές στον τομέα των καπνών, δύσκολα μπορεί να λεχθεί για τις κεντρικές και μόνο νευρώσεις καπνού ότι περιέχουν τα βασικά συστατικά του φυσικού προϊόντος. Συνεπώς, δεν μπορούν να θεωρηθούν ως καπνός (πράγμα που επιβεβαιώνεται επίσης από το ότι αυτές μόνες τους δεν ενδείκνυνται για την παρασκευή σιγαρέτων, αλλά ότι κατά την εν λόγω παρασκευή αποτελούν απλώς ένα συμπλήρωμα κατά 15 έως 20 %). Κατόπιν αυτού, δεν απομένει παρά να καταταχθούν στην άλλη κατηγορία — « απορρίμματα » — που αναφέρεται στο 24.01.

26. *ββ)* Εξάλλου, ενδιαφέρον παρουσιάζει η απόφαση στην υπόθεση 90/83 [15], στην οποία έχει σημασία η έννοια « υπολείμματα σφαγής, τα οποία δεν προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση ». Στην απόφαση αυτή θεωρήθηκε ουσιώδες το τι πρέπει να θεωρηθεί ως « κύριο προϊόν » της σφαγής (αυτό προφανώς σημαίνει: το προϊόν στο οποίο πρωτίστως αποβλέπει η διαδικασία παρασκευής) και ελήφθη υπόψη η σχέση μεταξύ της αξίας αυτού του « κύριου προϊόντος » και της αξίας άλλων προϊόντων που επίσης προκύπτουν και που μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε άλλους βιομηχανικούς κλάδους.

27. Αν ληφθεί υπόψη στην παρούσα υπόθεση ότι με τη διαδικασία κοπής του καπνού επιδιώκεται προπάντων η λήψη ελασμάτων, που είναι απείρως σημαντικότερα για την παρασκευή τσιγάρων απ' ό,τι οι κεντρικές νευρώσεις καπνού και αν επίσης καταστεί σαφές ότι η σχέση μεταξύ της αξίας των ελασμάτων και της αξίας των κεντρικών νευρώσεων είναι εν γένει 5 προς 1 (κατά τη διάρκεια της προφορικής διαδικασίας η Επιτροπή μίλησε μάλιστα

13 — Απόφαση της 19ης Νοεμβρίου 1981 στην υπόθεση 122/80, Analog Devices GmbH κατά Hauptzollamt München-Mitte και Hauptzollamt München-West, Συλλογή 1981, σ. 2781 και επ.

14 — Απόφαση της 15ης Φεβρουαρίου 1977 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 69 και 70/76, Rolf H. Dittmeyer κατά Hauptzollamt Hamburg-Waltershof, Slg. 1977, σ. 231.

15 — Απόφαση της 22ης Μαρτίου 1984 στην υπόθεση 90/83, Michael Paterson και λοιποί κατά W. Weddel & Company Ltd και λοιπών, Συλλογή 1984, σ. 1567 και επ.

για μια σχέση 12 προς 1), οι διαπιστώσεις αυτές, μαζί με αυτές που προκύπτουν από την απόφαση στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 69 και 70/76 (σύμφωνα με τις οποίες τα προϊόντα ορισμένης αξίας μπορούν επίσης να συνιστούν απορρίμματα), μας οδηγούν οπωσδήποτε στο συμπέρασμα ότι η εκτίμηση στην οποία προέβη η Επιτροπή στον κανονισμό της δεν είναι προδήλως εσφαλμένη, αλλά, αντιθέτως, απολύτως δικαιολογημένη.

28. *γ)* Εξάλλου, υπέρ αυτού συνηγορούν δύο ακόμη σκέψεις, ενώ αντιθέτως μπορεί να λεχθεί ότι τα επιχειρήματα που ανέπτυξε η Imperial Tobacco δεν είναι ιδιαιτέρως πειστικά.

29. *αα)* Έτσι, μου φαίνεται ότι έχει σημασία ότι η κατάταξη την οποία η Επιτροπή θεωρεί σωστή εφαρμόζεται προφανώς σε όλα τα άλλα κράτη μέλη (πράγμα που βρίσκεται σε αρμονία με το γεγονός ότι οι αντιπρόσωποι όλων των κρατών μελών στην επιτροπή της ονοματολογίας — εκτός από αυτούς της Δανίας και της Ιρλανδίας που απέσχον — ετάχθησαν υπέρ του σχεδίου κανονισμού της Επιτροπής). Το επιχείρημα αυτό δεν μπορεί να αποδυναμωθεί με την απλή παρατήρηση ότι οι επιχειρήσεις των άλλων κρατών μελών δεν έχουν το ίδιο συμφέρον με τις βρετανικές επιχειρήσεις για τις εισαγωγές από χώρες στις οποίες εφαρμόζεται η προτιμησιακή ρύθμιση.

30. Εξάλλου, έχει σημασία ότι το κοινό δασμολόγιο από τον επόμενο χρόνο θα διαμορφωθεί κατά τέτοιο τρόπο ώστε η κλάση 24.01 να έχει τρεις υποδιαιρέσεις (καπνά χωρίς αφαίρεση των μίσχων, καπνά με μερική ή ολική αφαίρεση των μίσχων και απορρίμματα καπνού), πράγμα που — όπως έχει καταδειχθεί — οδηγεί κατ' ανάγκη στο συμπέρασμα ότι οι κεντρικές νευρώσεις καπνού μπορούν να θεωρηθούν μόνο ως απορρίμματα.

31. *ββ)* Εξάλλου, όταν η Imperial Tobacco αναφέρεται στις *κοινοτικές επεξηγηματικές σημειώσεις* του κοινού δασμολογίου, οι οποίες ανάγονται στο έτος 1983, και εφιστά την προσοχή μας στα παραδείγματα απορριμμάτων που περιλαμβάνονται εκεί (και τα οποία κατά την άποψή της έχουν μακρινή μόνο σχέση με τις κεντρικές νευρώσεις καπνού), μπορεί να της αντιταχθεί όχι μόνο ότι οι επεξηγηματικές σημειώσεις περιέχουν φυσικά μόνο ένα μη περιοριστικό κατάλογο παραδειγμάτων, αλλά επίσης και κυρίως ότι οι επεξηγηματικές αυτές σημειώσεις παραπέμπουν κατά εντελώς γενικό τρόπο, όσον αφορά την έννοια «απορρίμματα καπνού», στις επεξηγηματικές σημειώσεις των Βρυξελλών που αναφέρθηκαν προηγουμένως (στο σημείο 21), οι οποίες είναι απολύτως σαφείς ως προς το σημείο αυτό.

32. Περαιτέρω, καθόσον η Imperial Tobacco παραπέμπει στη *γενική διάταξη κατατάξεως Α*, σημείο 3, στοιχείο α), («η πιο ειδική κλάση πρέπει να έχει το προβάδισμα έναντι των κλάσεων γενικότερου περιεχομένου»), μπορεί να αντιταχθεί ότι αυτό δεν έχει θέση στην παρούσα περίπτωση, επειδή η διάκριση 24.01 Α, η οποία αποτελεί — κατά την Imperial Tobacco — την ειδικότερη κλάση, αφορά ακριβώς μόνο τα καπνά και όχι τα *απορρίμματα* καπνού. Επομένως, ο εν λόγω γενικός κανόνας κατατάξεως δεν επιτρέπει ασφαλώς να καταταχθούν και οι κεντρικές νευρώσεις των ειδικών τύπων καπνού που αναφέρονται στην 24.01 Α — ανεξάρτητα από την έκταση του περιεχομένου της έννοιας «απορρίμματα» — στην εν λόγω διάκριση.

33. Επίσης, καθόσον η Imperial Tobacco διατύπωσε τη γνώμη ότι ως απορρίμματα μπορεί να χαρακτηριστεί μόνο αυτό που μένει μετά την από κοινού χρησιμοποίηση των ελασμάτων και των κεντρικών νευρώσεων κατά την *παρασκευή των προϊόντων καπνού*, αλλ' ότι δεν είναι δυνατό να θεωρηθεί ως απόρριμμα αυτό το οποίο έχει χρησιμοποιηθεί — όπως οι κεντρικές νευρώσεις καπνού — στη διαδικασία παρασκευής των προϊόντων καπνού, μπορεί να αντιταχθεί όχι μόνο ότι δεν υπάρχει κανένα αποφασιστικό στοιχείο υπέρ της θέσεως αυτής στο κοινό δασμολόγιο, αλλά επίσης ότι οι κοινοτικές επεξηγηματικές σημειώσεις του κοινού δασμολογίου συνηγορούν

κατά της απόψεως αυτής (διότι εν προκειμένω πρόκειται για απορρίμματα που προέρχονται από την *επεξεργασία των φύλλων καπνού*, πράγμα που αφορά τη διαδικασία κοπής και όχι την παρασκευή του τελικού προϊόντος). Επιπλέον, πρέπει να παρατηρηθεί σχετικά ότι ασφαλώς δεν ενδείκνυται να συναχθεί εξ αντιδιαστολής επιχείρημα από τη διατύπωση που χρησιμοποιήθηκε στην απόφαση που εκδόθηκε στην υπόθεση 90/83 (χρησιμοποίηση σε *άλλες* βιομηχανίες), όσον αφορά την έννοια του απορρίμματος. Τα παραδείγματα που αναφέρθηκαν στις κοινοτικές επεξεγηματικές σημειώσεις σχετικά με την έννοια των απορριμμάτων καπνού και τα οποία αφορούν κατ' εξοχήν — όπως το παράδειγμα των περικομμάτων — προϊόντα που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην ίδια τη βιομηχανία του καπνού, δείχνουν ότι αυτό το επιχείρημα δεν δικαιολογείται.

34. Τέλος, μπορεί μεν να φαίνεται περίεργο — ιδίως ενόψει της προτιμησιακής ρυθμίσεως — ότι οι κεντρικές νευρώσεις υφίστανται διαφορετική μεταχείριση ανάλογα με το αν έχουν εισαχθεί ως τμήμα ολόκληρου του φύλλου καπνού ή αν έχουν προηγουμένως αποκοπεί, εντούτοις, όμως, πρέπει να διαπιστωθεί ότι αυτό φαίνεται αναπόφευκτο λαμβανομένης υπόψη της διαρθρώσεως του κοινού δασμολογίου και ότι αυτό δεν φαίνεται επιπλέον να αποτελεί μοναδικό φαινόμενο στον τομέα του καπνού. Δύσκολα μπορεί εν προκειμένω να γίνει βελτίωση μέσω αντίστοιχης ερμηνείας του κοινού δασμολογίου· η μόνη δυνατότητα προς το σκοπό αυτό είναι χωρίς αμφιβολία η αναμόρφωση της προτιμησιακής ρυθμίσεως.

35. *δ)* Επομένως, ως προς το δεύτερο ερώτημα που μας υποβλήθηκε πρέπει να λεχθεί ότι το κύρος του κανονισμού 3517/84 της Επιτροπής δεν μπορεί να αμφισβητηθεί για τον υποτιθέμενο λόγο ότι η Επιτροπή υπερέβη προδήλως την εξουσία εκτιμήσεως που διαθέτει στον τομέα αυτό.

## Γ — Πρόταση

Κατόπιν όλων αυτών, προτείνω να δοθεί στα ερωτήματα που υπέβαλε το Queen's Bench Division του High Court of Justice η εξής απάντηση:

36. « *α)* Κατά τον κανονισμό 3517/84, οι κεντρικές νευρώσεις καπνού, ακόμη και αν έχει εκδοθεί γι' αυτές πιστοποιητικό γνησιότητας με το οποίο βεβαιώνεται ότι πρόκειται για " flue-cured " καπνό τύπου Virginia, εντάσσονται στη διάκριση 24.01 Β.

37. *β)* Δεν προέκυψε κανένα στοιχείο που να δικαιολογεί την αμφισβήτηση του κύρους του αναφερθέντος κανονισμού της Επιτροπής λόγω μη τηρήσεως του γράμματος του κοινού δασμολογίου. »